Єднаймося в Просвіті!

Галицька Просвіта

Як довго ждали ми
своєї волі слова.
І ось воно співа, бринить.
Бринить-співає
наша мова,
Чарує, тішить і п'янить.
Олександр Олесь

№ 35 (297)
23 вересня
2010 р.

Тижневик "Галицька Просвіта" * Засновник – Івано-Франківське ОО ВУТ "Просвіта" ім. Т. Шевченка * Свідоцтво – ІФ № 521 від 15.06.2004 р. * Шеф-редактор – Степан Волковецький * Гол. редактор – Богдан Вівчар * Літературний редактор – Ірина Шумада * Верстка – Марія Дзебчук * Набір – Наталія Дяченко * Друк – КП фірма "ЛІК" * Тираж – 2000 примірників * Замовлення – № 1049 * Наша адреса: 76018, м. Івано-Франківськ, вул. М. Грушевського,18 * тел. (0342) 75-05-86, * тел./факс (03422) 2-38-67 * e-mail: oblasna-prosvita@ukr.net * Наші реквізити: Р/р 2600630015124 в Укрсоцбанку МФО 336019, код 04929075. * За зміст та достовірність інформації у рекламі відповідальність несе рекламодавець * Редакція не завжди поділяє позицію авторів публікацій і подає матеріали для дискусії * За точність викладених фактів відповідальність несе автор * Редакція застерігає за собою право редаґувати і скорочувати матеріали * Листування з читачами – тільки на сторінках газети

РІШЕННЯ

ЗАХИСТІМО УКРАЇНСЬКУ МОВУ!

Відбулася позачергова сесія обласної ради. Після дискусії депутати одноголосно (66-ма голосами присутніх у залі) підтримали звернення обласної ради до Президента України Віктора Януковича, голови Верховної Ради України Володимира Литвина та голів обласних рад щодо недопущення внесення на розгляд сесії Верховної Ради України законопроекту № 1015-3 «Про мови в Україні».

Президентові України В. ЯНУКОВИЧУ
Голові Верховної Ради України В. ЛИТВИНУ
Головам обласних рад

ЗВЕРНЕННЯ

Депутати Івано-Франківської обласної ради стурбовані внесенням групою депутатів Верховної Ради України законопроекту № 1015-3 «Про мови в Україні». Цей антиконституційний законопроект народних депутатів України від Партії реґіонів Олександра Єфремова, Комуністичної партії – Петра Симоненка та Блоку Литвина – Сергія Гриневецького продовжує імперську традицію знищення української мови, запроваджену Емським і Валуєвським указами Російської імперії, а також заходами більшовицьких вождів щодо русифікації України.

Парламентська більшість планує ухвалити нову редакцію закону про мови, який фактично спрямований не на захист державної мови, а на її зневажання і поступове знищення. Чи можливою була б така абсурдна ситуація, наприклад, у Франції, щоб на рівні з французькою ставилася в офіційній сфері мова англійська, чи в Німеччині надавалась перевага французькій, в Англії – німецькій? Фальшиво звучить теза авторів законопроекту про наміри привести українське мовне законодавство у відповідність до Європейської хартії реґіональних мов.

Тривогу представницького органу області викликає пасивна, споглядальна позиція депутатів Верховної Ради України щодо дій правлячої більшості на витіснення української мови.

Вважаємо, що зареєстрований до розгляду законопроект № 1015-3 «Про мови в Україні» – це прямий замах на суверенітет української держави і має своїм наміром через названий закон зруйнувати підвалини української державності.

Вельмишановний Президенте України! Ви звернулися до українського народу з прекрасним закликом: «Любіть Україну!» Зверніться з цим же закликом до народних депутатів України Єфремова, Симоненка, Гриневецького, які внесли цей законопроект, щоб і вони так люто не зневажали, а хоч трошки полюбили Україну, яка народила таких невдячних синів і годує їх хлібом на своїй землі, хай не будуть вони україножобами, а справжніми синами-патріотами.

Ухвалення цього законопроекту може стати початком великої національної катастрофи.

Тому ми, депутати Івано-Франківської обласної ради, категорично вимагаємо від Верховної Ради України не допустити до розгляду вищеназваний законопроект. Уже саме включення його до порядку денного може послужити детонатором непередбачуваних подій, гострих конфліктів та остаточного розколу України. Не чіпайте мову! Це дуже болюча струна для десятків мільйонів українців у нашій державі та за її межами. Українська мова терпіла гоніння та заборони впродовж кількох століть панування царського та комуністичного режимів, то чому вона має терпіти ці гоніння в часи незалежності України? Чи задумувалися автори законопроекту та іже з ними, як такий факт сприйняла би світова громадськість?

У випадку ігнорування наших вимог залишаємо за собою право відповідно до чинного законодавства звернутися до молоді, інтеліґенції, всіх українців, яким не байдужа доля держави, взяти участь у масових акціях протесту, захистити свою національну ідентичність та право розмовляти рідною мовою.

Ухвалено на позачерговій сорок першій сесії Івано-Франківської обласної ради п'ятого демократичного скликання 22 вересня 2010 року

НАБАТ

О скільки треба мужності, Вкраїно,
Щоб взяти кривду під людський арешт,
Щоб наша правда й мова солов'їна
Усе-таки розквітла врешті-решт.

Був тридцять третій – смерть була довкола,
А хтось говорить, втративши весь встид,
Що це лишень був випадковий голод,
Що це, панове, був не геноцид.

Історіє, моя святине-мати,
Моя правічна правда і любов,
Табачники тебе ведуть до страти,
Щоб нашу пам'ять розіпнути знов.

Їм колять очі месники-повстанці,
Не до смаку їм велич галичан,
Та не заступлять гоже сонце вранці,
Не втихомирять вічний океан!

Сумні діла новітньої вже ери –
«Дешевий» газ і пільг нових гора,
Нові готують п'єси «режисери»,
Та тільки знайте, то не для добра.

Криве занадто в «месіян» люстерце,
Кривії справи для звершень і надбань,
Хапайтеся за гаманці та серце,
Бо то ще не кінець «обдарувань».

Ген Київ – моці нашої акрополь,
Де ще не стерлися князів сліди,
Завмер в задумі й смутку Севастополь –
Чи я ще ваш, чи дикої орди?

О Україна віща і могутня,
Тобі й дві тисячі і дев'ятнадцять літ.
Дивися з вірою в своє майбутнє
На Захід – там життя, наруга – Схід.

Мирослав ПОПАДЮК, *просвітянин*

АКЦІЇ

СУКУПНО, СУПРУЖНО ПРОТИ ЗЛА

У Снятині відбулося віче опозиції до 71-ої річниці підписання пакту Молотова–Рібентропа та 21-ої річниці створення Народного руху України.

В акції взяли участь головно активісти правих та правоцентристських сил, які входять в районну організацію Народного Комітету захисту України. Більшість з них прийшли з національними і партійними знаменами та протестними гаслами, і хоч сипав нудний дрібний дощ, учасники стійко витримували химерування погоди. Поряд вирував ринок і, здавалося б, мітингувальників мали підтримати пересічні громадяни, які прийшли сюди. Та не багато їх пристало до них, бо, видається, нарід стомився від політики і вже нікому не йме віри і не бачить перспективи. Та влада направду «дістає» пересічного українця своїми драконівськими рішеннями, непосильними цінами на газ і стрімким зростанням тарифів і цін на всі товари.

Перед початком заходу публіку розважали місцевий поет і композитор Петро Корж, юна лауреатка конкурсів Марта Дутчук, Ангеліна Юрах із с. Шевченкове, Оксана Николайчук із Задубрівців. Насамперед отець Микола Марусяк відправив молебень за краянами, полеглими від рук більшовиків у часі «золотого вересня» 1939 року. Далі слово перебрав леґендарний на Покутті революціонер, колишній голова РО НРУ і Белелуйської сільської ради Петро Тимчук. Він порівняв нинішній владний режим зі сталінським, визначивши його як «сатанинський».

Не надто добирали епітети й інші промовці. Заступник голови РО УНП краєзнавець Василь Харитон зробив екскурс в історію нашого краю, а голова Об'єднання ветеранів війни Роман Касіян бачив те «возз'єднання» на власні очі, тож поділився сумними спогадами про совєтську тиранію. Біґ-бордами, на яких зображений голова Снятинської райдержадміністрації обурювався голова станиці Братства ОУН–УПА Степан Москалик. Власні вірші-застереження прочитали голова РО ВУТ «Просвіта» Мирослав Попадюк та представник ВО «Свобода» Ігор Аронець. Голова районної ради Іван Угрин зауважив, що навіть за таких скрутних обставин серед осіб, котрі зараховують себе до опозиції, трапляються ті, що сіють смуту і розкол. І тому їх треба або остерігатись, або відсіювати з лав опозиції. Промовець привітав рухівців із річницею створення НРУ.

Організатор віча – голова районної організації НКЗУ Василь Шиян – дав таку оцінку діяльності Президента й Уряду: «Це антиукраїнська, антинародна й антинаціональна влада, яка нищить нашу державність і намагається підпорядкувати Україну Російській неоімперії». Віче завершив Петро Корж піснею «Нас Степан Бандера в бій веде і червоночорна фана…»

Володимир ЧИПИГА, *м. Снятин*

ЗНАЙ НАШИХ!

ДВА ДНІ – ДВА ПРИЗИ!

В рамках Угоди про співпрацю на запрошення бурмістра Ґродзіська Великопольського Генрика Шиманського за підтримки міського голови Долини Володимира Гаразда Долинський муніципальний духовий оркестр брав участь у III-му Міжнародному фестивалі духових оркестрів (III Miedzynarodowy Festiwal Zespolow Folklorystycznych i Orkiestr GRONALIA 2010).

Відбувся парад оркестрів, які під аплодисменти глядачів пройшли маршем тихими центральними вулицями міста до площі Ринок, де була розташована головна фестивальна сцена. Свято відкривав Долинський муніципальний духовий оркестр.

Організатори фестивалю встановили нагороду – приз глядацьких симпатій «Оркестр дня», яку вручали за результатами голосування глядачів. Приємно, що приз першого дня виборов Долинський муніципальний духовий оркестр під керівництвом Ярослава Скаб'яка. Глядачі тепло сприймали всі твори, але з особливою увагою – пісню, що єднає наші народи, «Гей, соколи». Разом із солістом Ярославом Стрипою її виконували ледь не всі присутні.

Після виступу на головній сцені оркестр вирушив на «Концерт під грабом» у містечко Новий Томисль за 20 км від Ґродзіска Великопольського.

Тут оркестри пройшлись маршем до міського парку, де відбувались виступи другого дня фестивалю. Учасників та гостей привітав бурмістр Ґродзіска Великопольського Генрик Шиманські. Сотні глядачів вітали виступ нашого колективу. Бурмістр особисто подякував оркестрантам за високу майстерність виконання. Знову полька «Дзядек» (соло на кларнеті – Тарас Дмитровський) і «Гей, соколи» буквально «зірвали» публіку. А «Гуцулка Ксеня» і «Київський вальс», яку разом із оркестром виконав студент музично-педагогічного факультету Дрогобицького педагогічного університету ім. Івана Франка Василь Надіївський, не залишила нікого байдужим. На згадку – фото з бурмістром Ґродзіска Великопольського та симпатії глядачів.

А потім був виступ у невеличкому містечку Веліхово за 19 км від Гродзіска. Прийом був теплий.

Після останніх акордів на сцену піднявся директор центру культури «Рондо» в Ґродзіску Великопольському Вальдемар Личиковскі і повідомив радісну новину: за результатами голосування глядачів «Оркестром дня» знову став Долинський муніципальний духовий оркестр під керівництвом Ярослава Скаб'яка. В подарунок від спонсорів отримали набір необхідних атрибутів для музичних інструментів, пам'ятні сувеніри, розкішні букети і запрошення на наступний рік.

Окрім двох нагород (приз глядацьких симпатій «Оркестр дня»), кожен оркестрант отримав на пам'ять кольорову програмку фестивалю, в якій є фото і нашого оркестру, футболку з емблемою фестивалю. Приємно було спостерігати за тим, як після кожного виступу музиканти спілкувались із глядачами. І мова не була перешкодою. Мистецтво не має кордонів.

Микола ПРОЦІВ,
м. Долина

ІВАНО-ФРАНКІВСЬКЕ ОБЛАСНЕ ОБ'ЄДНАННЯ ВУТ «ПРОСВІТА» ім. Т. ШЕВЧЕНКА

ШАНОВНІ ПАТРІОТИ УКРАЇНИ!

Цими днями виповнюється **100 років з дня народження МИКОЛИ АРСЕНИЧА** – члена Центрального проводу ОУН, керівника служби безпеки Української Повстанської Армії.

Прийдіть і своєю присутністю засвідчіть незалежність віри і самопосвяти сивочолим ветеранам УПА, які стали совістю Нації і вписали золоті сторінки в історію українського державотворення.

Пам'ятайте про великі дні наших визвольних змагань!

У ПРОГРАМІ:

- Слово про керівника розвідки ОУН–УПА виголосить заслужений діяч культури України Петро Арсенич.
- Твори, які допомагали воякам і командирам УПА вистояти в лихоліттях виснажливої боротьби і сталінських репресій, виконає хор Івано-Франківської міської організації ОУН «Золота заграва» (керівник – Богдан Парумба).
- Звитяжцям українського війська буде присвячена виставка Петра Арсенича.

НД «Просвіта». 26 вересня. 16.00

ПЕРЕДПЛАЧУЙТЕ **"ГАЛИЦЬКУ ПРОСВІТУ"!** Передплатний індекс **91083**

ВІДРОДЖЕННЯ

Як уже повідомляла «Галицька Просвіта», відновлений просвітянський осередок у Маріямполі – родинному гнізді засновників «Просвіти» братів Заклинських – Леоніда, Романа та Корнила.

Власне, йдеться про реалізацію програми відродження «Просвіти» у кожному селі, трудовому, навчальному колективі, розробленої обласним об'єднанням. Прикметно, що тут за таку громадсько важливу справу взявся професор Національного державного медичного університету, доктор медицини, уродженець Маріямполя, голова оргкомітету з відродження містечка Володимир Боцюрко. Він і запросив делеґацію просвітян на свято.

ЗНОВУ ПАЛА ЗАПАЛЕНА СВІЧА...

Маріямпіль на світі один

І ось нас, групу просвітян і народний ансамбль «Квіти ромену», яких очолив відповідальний секретар ОО ВУТ «Просвіта» ім. Т. Шевченка Михайло Рудковський, святочного дня зустрічають у центрі Маріямполя голова громади Леся Шкаврітко і голова осередку Ольга Осташ. Вони пропонують ознайомитися з історією колишнього містечка Марії, яке вже 1647 року мало маґдебурзьке право.

– Гордістю Маріямполя є образ Богородиці з маленьким Ісусом на руках, – розповідає наш гід Ольга Осташ, запросивши нас на знайомини з місцевими пам'ятками. Мистецтвознавці схиляються до думки, що він створений у майстерні славетного Рафаеля, а замовив ікону колишній власник цієї місцевості Станіслав Яблонський. Відбуваючи військові походи, він брав чудотворний образ із собою, бо завдяки Богородиці, зображеній на цій іконі, відбувалися зцілення хворих, віднаходили надію зневірені, очищалися грішники. В середині 40-их років минулого століття ікону вивезли у польський Вроцлав, де її з дозволу папи Івана Павла II коронували...

Побували ми на Замковій горі, де розташовані залишки фортеці, зведеної 1691 року, яка вважається пам'яткою архітектури й витвором будівельного мистецтва тих часів. Вже тоді замок став частиною не лише фортифікаційної системи, а й давнього палацово-паркового комплексу. У ньому й нині росте найбільший на Прикарпатті багатовіковий дуб. Його обхват на висоті одного метра сягає більше семи метрів. За переказами, він пам'ятає Хмельниччину. Під ним, перебуваючи у Маріямполі, у 1920 році відпочивав Симон Петлюра. Збереглася споруда монастиря капуцинів, згодом – сестер милосердя, в якій нині перебуває пеніціарна установа. Гордяться маріямпільчани своїм храмом Воздвиження Чесного Хреста, який був споруджений у 1930 році. А неподалік колишньої ринкової площі вивищується триповерхова споруда школи – теж збудована у 20-их роках минулого

Гості-просвітяни біля старовинного дуба

століття. Але вже і в новочассі Маріямпіль прикрасили статуя Матері Божої перед Народним домом, освячена в честь 2000-ліття Різдва Христового. Неподалік – Пам'ятний хрест жертвам голодомору. А на знак «віднайдення перста порозуміння» між національними громадами у центрі села встановлений символічний знак – збільшену копію знаку, подарованого з цієї нагоди папою Іваном Павлом II.

Живуть нині сельчани будівництвом ротонди на Замковій горі, баня якої сяятиме аж до далеких виднокраїв; перспективами відновлення Народного дому «Просвіти»; облагородженням найбільшої в Європі Маріїної площі перед церквою Воздвиження Чесного Хреста; завершенням благоустрою цілого Маріямполя.

Духовні попередники

Та не лише матеріальними набутками своїх попередників пишаються маріямпільчани, але й їх творцями – славною родиною Заклинських. Маріямпіль прославляли Теодор Волчук, Юліан Каменецький, Теофіл Смеречинський та інші. Саме пам'яті священика Гната Заклинського і його синів – братів Леоніда, Романа і Корнила – засновників «Просвіти» краю і відновленню просвітянського осередку була присвячена урочиста академія «Славні галицькі родини».

На дефіляду після панахиди за багатолітнього пароха села Гната Заклинського, похованого у Маріямполі, яку провели отці Віталій та Роман, святочна громада зібралася в Народному домі. Кожному учасникові вручали примірник «Галицької Просвіти» і пам'ятку «Славні галицькі родини». З піднесенням переповнена зала у пошанівку одностайно заспівала «Ще не вмерла...» та гімн Маріямполя: «Є села усякі, великі й маленькі, Маріямпіль на світі один. Тобі Божа Мати дала своє ім'я, ти – древнього Галича син!»

Про історію села і «Просвіти», про славну родину Заклинських оповіли голова осередку «Просвіти» Ольга Осташ, краєзнавець Петро Арсенич, професор Володимир Боцюрко та інші. Зокрема, йшлося про те, як відбувалося відновлення місцевої «Просвіти». Акцентовано, що до такої важливої громадянської справи долучились і голова сільської ради Леся Шкаврітко, і вчительство, зокрема, завуч місцевої школи Олександра Корчмарська, і духовенство – священики Віталій і Роман. І саме завдяки їм пожвавилось духовне життя у Маріямполі.

Кожен виступ переплітався піснями народного колективу обласної «Просвіти» «Квіти ромену» (керівник – Орест Турок) й гумористами Григорія Білана. У перебігу щирого спілкування народилася, активно підтримана громадою, ідея відзначення інших відомих родин. А гість, колишній народний депутат, співголова обласної організації НКЗУ Дмитро Захарук запропонував розпочати з Маріямполя реалізацію проекту «Українська родина»... Були вітання першого заступника голови Галицької райдержадміністрації Володимира Бродовича, і

Про творців «Просвіти» промовляє Ольга Осташ

нагородження найкращих маріямпільчан, і щире слово вдячності обласній «Просвіті» за запалену свічу духовного оновлення, і запрошення приїжджати частіше.

Богдан ВІВЧАР

У залі – яблуку ніде впасти...

ГОЛОДОМОР – ГЕНОЦИД

КАНАДЦІ ВИЗНАЮТЬ

КВЕБЕК. Депутати Національної асамблеї Квебеку одноголосно ухвалили законопроект про визнання голодомору 1932–1933 років в Україні геноцидом українського народу й проголосили День пам'яті жертв голодомору.

Законопроект, який у листопаді 2009 року подав на розгляд депутат Луїз Бодуен, отримав одностайне схвалення вже в першому читанні.

Закон визначає, що голодомор був штучно створений радянським режимом Йосифа Сталіна, щоб знищити прагнення українського народу до побудови вільної та незалежної Української держави.

Цей законопроект є продовженням законодавчих актів щодо голодомору – законопроекту про голодомор, який одностайно був ухвалений парламентом Канади 2008 року, а також відповідних актів, які були ухвалені законодавчими зборами провінцій Альберта, Саскачеван, Манітоба та Онтаріо. Вони визнали голодомор 1932–1933 років геноцидом українського народу, а в кожну четверту суботу листопада встановили День пам'яті жертв цього масового злодіяння.

– Уряд Квебеку вшанував пам'ять мільйонів невинних жертв голодомору, засудив жахливі злочини радянського комуністичного режиму Йосифа Сталіна і тим самим долучився до відновлення історичної справедливості, – заявила голова відділу в Квебеку Конґресу українців Канади (КУК) Марійка Путко. – Ми вітаємо рішучість і мужність законодавців провінції Квебек в ухваленні законопроекту, який визнає голодомор 1932–1933 років актом геноциду українського народу.

– Квебек став шостою юрисдикцією в Канаді, яка визнала голодомор актом геноциду українського народу. Нехай це стане прикладом того, що світ пам'ятає і визнає правдиву історію українського народу, – зазначив президент КУК Павло Ґрод.

«Свобода»

ВІД РЕДАКЦІЇ: А наші українські очільники заперечують голодомор. Ось такі реалії.

ПЕРСПЕКТИВИ

ЖІНКА В ПОШУКУ ГАРМОНІЇ

Реалії сьогодення засвідчують, що задекларована Конституцією рівність на практиці не завжди є такою. Українські жінки в реальному житті не завжди рівні з чоловіками. Неоднозначне становище жінок на ринку праці: триваліше безробіття саме серед жінок, заробітна плата жінок значно нижча, ніж у чоловіків. Політична еліта в державі залишається загалом чоловічою. На жаль, не спостерігаються гендерні підходи і під час призначення на керівні посади.

Нещодавно мені довелось побувати на навчальному семінарі з моніторингу обласних програм гендерного розвитку, який проводило Міністерство у справах сім'ї, молоді та спорту. Дуже багато цікавого дізналася. От хоча б тепер, перед виборами, знаємо, що жінки більше ніж чоловіки визначатимуть, хто у нас в області переможе на виборах. Адже в області 52,9 відсотка виборців становлять жінки. Середня тривалість життя жінок на 11 років і місяць більша, ніж у чоловіків. І саме сільське населення визначатиме, хто посяде місце у місцевій владі, бо його є на 14 відсотків більше, ніж міського.

Є цікаві напрацювання щодо забезпечення рівних прав і можливостей чоловіків та жінок, збалансованої участі чоловіків і жінок у державному управлінні та місцевому самоврядуванні, досягненні рівності прав і можливостей жінок та чоловіків у працевлаштуванні, просуванні по службі, підвищенні кваліфікації та перепідготовці, провадженні підприємницької діяльності, поєднанні трудової діяльності з виконанням сімейних обов'язків, запобіганні гендерної дискримінації та насильства.

Просвітницьку роботу з питань гендерної рівності налагоджують Центри роботи з жінками в Городенці, Долині, Тлумачі, Яремчі та Івано-Франківську. Цього року на присвоєння почесного звання України «мати-героїня» відправили 1837 нагородних документів, а 919 жінок у нашій області цьогоріч уже отримали це звання. У Косівському районі проведений конкурс молодих сімейних пар «Серця двох», свято гуцульської родини.

У Рогатинському – проводяться виховні години для студентів «Психологічний портрет жінки, яка потерпіла від торгівлі людьми». На Богородчанщині організовують бесіди зі старшокласниками «Гендерні стереотипи в нашому житті». З районним центром зайнятості вони проводять спільні семінари «Жінка та ринок праці», «Особливості зайнятості жінок». З метою забезпечення рівних можливостей жінок і чоловіків обласне управління в справах сім'ї та молоді спільно з Прикарпатським центром екології родини та природного планування сім'ї «Гармонія» провело тренінги з питань природних методів планування сім'ї. Спільно з центром усвідомленого батьківства «Дівія» організували обласний інформаційно-просвітницький фестиваль «Будуємо разом сім'ю».

Виступаючи на семінарі, заступник голови облдержадміністрації Роман Іваницький повідомив, що підготовлений проект розпорядження про призначення радника голови облдержадміністрації з гендерних питань, створена Міжвідомча рада облдержадміністрації з питань сім'ї, гендерної рівності, демографічного розвитку та протидії торгівлі людьми.

Тож будемо сподіватись на досягнення паритетного становища жінок і чоловіків у всіх сферах життєдіяльності суспільства шляхом правового забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків, ліквідації усіх форм дискримінації за ознакою статі.

Михайлина БОДНАР,
голова обласної організації «Жіноча громада»

ПОПЕРЕДЖЕННЯ

ВІДКРИТИЙ ЛИСТ ПРЕЗИДЕНТОВІ УКРАЇНИ В. Ф. ЯНУКОВИЧУ

Шановний пане Президенте!

З вернутися до Вас спонукають надзвичайні обставини – відверті зазіхання на конституційний лад нашої країни, згортання демократичних свобод, грубі порушення політичних і соціально-економічних прав громадян, серйозні загрози державній незалежності України, що є результатом здійснюваного Вами й Вашою командою політичного курсу.

Початок Вашої президентської каденції позначився зухвалим нехтуванням Конституції і законів України, застосуванням методів залякування одних і купівлі інших представників політикуму, внаслідок чого Верховна Рада перестала бути парламентом і перетворилась у слухняну машину для голосування. Аґресивно-слухняна і некомпетентна, підпорядкована Партії реґіонів і Вам особисто більшість Верховної Ради, іґноруючи парламентську опозицію, штампує законодавчі акти і створює «правопорядок», вигідний олігархічним кланам, а не суспільству і громадянам України. Промовистими прикладами таких законів є закон про ратифікацію Харківських угод, закон про засади внутрішньої і зовнішньої політики України, закон про судоустрій і статус суддів.

Під приводом реформування судової системи, Ви зруйнували її, практично ліквідувавши Верховний Суд України, суттєво обмеживши права громадян на судовий захист, підірвавши ґарантований Конституцією України принцип незалежності суддів і судової системи.

Ви намагаєтесь обсадити донецькими кадрами всі реґіони України, щоб на додаток до підпорядкованої Вам Верховної Ради мати ще й слухняні адміністрації на місцях.

З початком Вашої президентської каденції в Україні відбувається наступ на незалежні ЗМІ й свободу слова.

Ваша політика дволика й нечесна. В ті хвилини 30 серпня ц. р., коли Ви в розмові з пані Меркель у Берліні нахвалялися, що найбільше переживаєте за збереження свободи слова в Україні, суд у Києві з Вашого благословення відібрав у двох телеканалів, що дозволяють собі критикувати Вашу команду, частоти, позбавив їх мовлення для окремих українських місцевостей.

Ви зважилися на спробу нелеґітимних змін Конституції України заради збільшення і продовження терміну своїх повноважень. За кишенькового парламенту, відсутності справедливого правосуддя і свободи слова концентрація влади в руках однієї особи неминуче призведе до запровадження в Україні авторитарного режиму, неспроможного функціонувати на благо суспільства.

Ваші намагання копіювати правителів Кремля і вірнопіддано імпортувати в Україну «модель Путіна» є контрпродуктивними і безперспективними. Така модель неприйнятна для України, яка відрізняється від Росії як за геополітичними та економічними параметрами, так і за ментальністю народу. Тим більше, що «путінізм» виявив свою неефективність у самій Росії, де назріває серйозна політико-соціальна криза. Про це відверто говорять як прибічники кремлівського режиму так і опозиція, свідчать дослідження і висновки як російських, так і зарубіжних аналітичних центрів.

Нагальним для України є не сліпе перенесення на український ґрунт чужої і протиприродної за своєю суттю моделі «єдиноначалія» та «єдиномислія», а відновлення умов, необхідних для формування у Верховній Раді коаліції у конституційний спосіб. В Україні задекларована свобода виборів, але чинний виборчий закон через закриті партійні списки фактично позбавляє громадян свободи вибору.

Свою відданість ідеям свободи, парламентської демократії і служіння суспільству Ви могли б реально довести, виступивши ініціатором ухвалення Верховною Радою нового закону про вибори народних депутатів, який запроваджував би відкриті виборчі списки та балотування визначених партійних кандидатів у конкретних виборчих дільницях, проведення після цього дострокових парламентських виборів для формування парламенту з якісно новим депутатським корпусом. Леґітимний шлях до реформування Конституції України пролягає лише через такий парламент.

Ви і Ваша команда, спокусивши частину виборців обіцянками швидкого підвищення добробуту громадян, виявилися неспроможними запропонувати суспільству осмислену соціально орієнтовану економічну політику, яка ефективно захищала б усе суспільство. Харківська здача життєво важливих інтересів держави під приводом одержання уявних поступок Кремля у газовому питанні обернулась для громадян значним підвищенням ціни на газ і перевагами лише для олігархічних кланів, збільшенням рівня інфляції, подорожчанням продуктів харчування та товарів повсякденного попиту, зростанням вартості комунальних послуг.

Контрольований Вами Уряд нещодавно виступив з ініціативою нових переговорів з російською стороною для перегляду цін на газ. Які забаганки Кремля будуть задоволені цього разу і за рахунок яких стратегічних інтересів України?

Чи не краще замість розпродажу України в обмін на ефемерні поступки з боку Росії у газовій сфері, розпочати модернізацію газовидобувної галузі України та експлуатації газових родовищ на українському шельфі в Чорному і Азовському морях із одночасним запровадженням енерґозберігаючих технологій і використанням відновлюваних видів енерґії.

Ви і Ваш Уряд встановили режим некомпетентного ручного управління фінансами та економікою, посилення адміністративного і податкового тиску, результатом чого стало зростання ракової пухлини корупції та тінізації національної економіки. А задекларовані Вами економічні реформи і боротьба з корупцією відбуваються за принципом «друзям – усе, ворогам – закон» і супроводжується сприянням олігархам та придушенням малого і середнього бізнесу. Об'єктом примусу стають бізнесмени, які підтримують політичні сили, опозиційні Партії реґіонів.

Прикриваючись гаслом подолання бідності, Ви і Ваша команда насправді здійснюєте політику, внаслідок якої бідні стають ще біднішими, а багаті ще багатшими. Попри проголошувані раніше наміри й обіцянки, пропонований Вашою політичною силою податковий кодекс не передбачає запровадження принципу проґресивного оподаткування та визнаних у всьому цивілізованому світі податків на нерухомість, банківські депозити та трансакції.

Відсутність належних умов для розвитку малого і середнього бізнесу при поляризації суспільства на величезну масу бідних і незначну кількість надмірно багатих, які накопичують свої статки за допомогою несплати податків і корупції, принижує людську гідність мільйонів громадян і породжує небезпеку соціального вибуху.

Іґноруючи азбучні заповіді національної безпеки, однакові для всіх країн, Ви віддаєте науковий, промисловий і аґрарний потенціал України в одні руки – руки російського бізнесу, який кремлівська влада використовує як знаряддя експансії.

За згодою маріонеткового парламенту і на догоду Москві Ви проголосили позаблоковий статус України і тим самим позбавили нашу державу можливості ґарантувати свою безпеку за допомогою надійних міжнародних механізмів. І це зроблено, не зважаючи на те, що владна еліта Росії вважає незалежну державність України історичною аномалією, яка має тимчасовий характер і повинна бути ліквідованою.

«Самоізоляція» України шляхом позаблоковості залишає її сам на сам з Росією і становить особливу загрозу у поєднанні з відверто антиукраїнським гуманітарним курсом Вашого Уряду, спрямованим на руйнацію ідентичності української нації – системоутворювального складника Української національної держави. Діючи таким способом, нинішня влада закладає нищівну міну під фундамент незалежної державності України.

Історичний досвід свідчить: можна тимчасово залякати народ кривавими екзекуціями, адміністративно-міліцейськими репресіями, всілякими заборонами й утисками, але побороти віковічне прагнення українців до правди, свободи і національної незалежності неможливо. Саме це зумовлює стратегічну мету планованої в Москві антиукраїнської гуманітарної політики – створення України без українців і української нації, щоб таким чином розв'язати «українське питання» раз і назавжди.

Ставши Президентом, Ви заперечили геноцидний характер голодомору, хоч 2003 року як Прем'єр-міністр України публічно визнавали цю трагедію нашого народу геноцидом.

Заявляючи про свою прихильність до української культури, підтверджуючи статус української мови як єдиної державної, демонстративно примушуючи окремих членів урядової команди до української мови, Ви водночас санкціонуєте проведення політики витіснення української мови, а отже, знищення української нації й української держави. Це цинічна, аморальна гра. У щирість Ваших декларацій і демонстрацій можна буде повірити лише тоді, коли українська мова стане засобом спілкування всіх державних чиновників усіх рівнів і в усіх реґіонах України, коли україножоби типу Д. Табачника не матимуть змоги керувати державними установами й коли будуть скасовані всі підписані і схвалені антиконституційні накази та розпорядження, спрямовані на відновлення русифікації України й позбавлення українців історичної пам'яті.

Спроба схвалити пропонований Партією реґіонів і комуністами закон про мови в Україні суперечить Конституції України, провокує розбрат, розділ народу на два ворожі табори, вибух народного незадоволення. Цей законопроект задуманий як інструмент знищення української мови.

Замість того, щоби після перемоги на виборах 2010 року виявити державну мудрість, зваженість і зробити все для об'єднання України, конструктивної співпраці влади й опозиції, відновлення злагоди у суспільстві, Ви дієте за принципом помсти і реваншу.

Кому Ви мститеся?

Чи тій значній частині українського народу, яка голосувала проти антиукраїнських пунктів Вашої програми і яка зазнає сьогодні принижень з боку знавіснілих україножобів, які з Вашого благословення намагаються знищити українську мову, переписати правдиву історію України на догоду Кремлю, повернути нас у радянське минуле, перетворити український народ на безнаціональне населення, приписавши його до утопічного «русского мира», що його нав'язує Україні Ваш духовний наставник – московський патріарх Кіріл Гундяєв.

Невже Ви не розумієте, що насаджувана ним програма «русского мира» є програмою войовничого російського націоналізму, реалізація якої спрямована як проти українців і української Церкви, так і проти представників національних меншин та інших конфесій.

Невже Вам подобається роль управителя Малоросії і перспектива увійти в історію як могильник України, що перетворив суверенну європейську країну на південно-західну область Російської неоімперії?

Ви як глава держави і ґарант дотримання Конституції несете особисту відповідальність за те, що Україна перетворюється на покірливого сателіта Кремля всупереч Вами ж проголошеного принципу позаблоковості України.

Ситуація в Україні вже привертає увагу країн-членів ЄС, США, Канади, інших демократичних країн, світової громадськості, бо наша країна – не ізольований поневолений острів Євразії, а невід'ємна частина європейського простору свободи й демократії. Будьте певні, якщо здійснюваний Вами антидемократичний і антиукраїнський політичний курс триватиме далі, дуже швидко розвіється міф про Вас як проєвропейськи орієнтованого лідера, який нібито стабілізував ситуацію в Україні і помирив Україну з Росією. Перетворення України на російський протекторат, придушення ЗМІ й опозиції не має нічого спільного ні зі стабілізацією, ні з мирними взаєминами рівноправних суверенних держав.

Ми не можемо мовчати, спостерігаючи, як системно, безжально і послідовно йде наступ на українську державність, українські національно-історичні та релігійні цінності, українську економіку й фундаментальні права людини, включно зі свободою слова, зібрань та мирних демонстрацій.

Ми цілком усвідомлюємо, перед якими зовнішніми і внутрішніми викликами стоїть будь-яка українська влада. Ми розуміємо потребу компромісів, але ми ніколи не погодимось із капітуляцією держави перед антиукраїнськими силами.

За умов, що склалися, в нас немає іншого вибору, як закликати народ до мирного опору владі руйнівників України – до заяв, протестів, мирних демонстрацій, масових громадянських рухів, акцій опозиційних партій, а передусім – вільного волевиявлення виборців.

ВІД ІМЕНІ НАРОДНОГО КОМІТЕТУ ЗАХИСТУ УКРАЇНИ:

Іван ДЗЮБА, Дмитро ПАВЛИЧКО, Ігор ЮХНОВСЬКИЙ, Юрій ЩЕРБАК, Юрій МУШКЕТИК, Володимир ВАСИЛЕНКО, Левко ЛУК'ЯНЕНКО, Василь ОВСІЄНКО, Михайло ГОРИНЬ, Роман ЛУБКІВСЬКИИ, Павло МОВЧАН, Роланд ФРАНКО, В'ячеслав БРЮХОВЕЦЬКИЙ, Михайло РАТУШНИЙ, Іван ЗАЄЦЬ, Василь ШКЛЯР, Олександр СКИПАЛЬСЬКИЙ, Юрій ДОРОШЕНКО, Борис ТАРАСЮК, Мирослав ПОПОВИЧ, Богдан ГОРИНЬ, Валерій ШЕВЧУК, Наталя ОСЬМАК, Володимир ПАНЧЕНКО, Тарас КИЯК, Георгій ЛУК'ЯНЧУК, Богдан КИЯК, Володимир ПИЛИПЧУК, Дмитро ПИЛИПЧУК, Олег ЯЦЕНКО, Микола ЖУЛИНСЬКИЙ, Михайло СЛАБОШПИЦЬКИЙ, Олег РОМАНЧУК, Стефанія ШАБАТУРА, Ірина КАЛИНЕЦЬ, Ігор КАЛИНЕЦЬ, Роман КРУЦИК, Володимир СЕРГІЙЧУК, Андрій МОХНИК, Василь ІВАСЮК, Богдан БЕНЮК, Володимир ЦИБУЛЬКО, Олег ЧОРНОГУЗ, Анатолій КОЛОДНИЙ, Юрій ПАЛЬЧУКОВСЬКИЙ, Любомир ПИРІГ, Олесь ГІРНИК, Іван ДІЯК, Віталій КОНОНОВ, В'ячеслав КОВАЛЬ, Іван КРУЛЬКО, Марія ОЛІЙНИК, Євген ХОВАНСЬКИЙ, Віктор ПРОКОПЧУК, Петро АНТИП, Володимир ГУПАЛО, Людмила МОЛЧАНОВА, Геннадій ЯСЬКО, Віктор ПРИЛЕПСЬКИЙ, Сергій АНАСТАС'ЄВ, Іван БІРЧАК, Людмила ОГНЄВА, Євген ШАПОВАЛОВ, Геннадій АВІЛОВ, Василь БОНДАР, Антоніна КОРІНЬ, Лариса КОКІНА, Михайло НАДЄЖДІН, Олександр КОСЕНКО, Микола ШПУДЕЙКО, Галина ЯБЛОНСЬКА, Галина ДЕНИСЕНКО, Станіслав ОВЧАРЕНКО, Людмила ЩЕРБАКІНСЬКА, Микола СОБУЦЬКИЙ, Дмитро СЕБІЙ, Роман КАРП'ЮК, Юрій МИШКО, Микола ГІНАЙЛО, Михайло ХОМ'ЮК, Віктор СИЧЕНКО, Степан ВОЛКОВЕЦЬКИЙ, Дмитро ЗАХАРУК, Степан ҐЕНИК, Василь БОЙКО, Василь МОЙСИШИН, Дмитро ШЛЕМКО, Євген БАРАН, Михайло АНДРУСЯК, Микола БОЙКО, Геннадій ЩІКНЕВСЬКИЙ, Роман КОВАЛЬ, Микола БОРЕЙКО, Валерій ВОЛОШИН, Володимир ЗАХАРУК, Іван КУР'ЯНИК, Степан БАБІЙ, Олег МЕДУНИЦЯ, Іван МОЗГОВИЙ, Юрій ОДАРЧЕНКО, Віктор ЛАБАЗОВ, Валерій МІЩЕНКО, Марія ОВДІЄНКО, Ірина МАГРИЦЬКА, Володимир СЕМИСТЯГА, Юрій КИСИЛЬОВ, Володимир ЛИТВИН, Валентин ТКАЛИЧ, Станіслав ШЕЙНОГА, Дора ТИМОШЕВСЬКА, Віра АНУСОВА, Юрій ЄНЧЕНКО, Лариса ЗАЛИВНА, Ігор ЗАПРУТСЬКИЙ, Рима БІЛОЦЕРКІВСЬКА, Ігор РАВЛІВ, Анатолій ВИХРУЩ, Роман ГРОМ'ЯК, Олег ГЕРМАН, Олексій КАЙЛА, Ірина ЧОРНА, Анатолій ЗДОРОВИЙ, Ніна ВИНОГРОДСЬКА, Анатолій СЕРГІЄНКО, Іван БЕЛЕБЕХА, Ігор РАССОХА, Микола ГОЛОБОРОДЬКО, Володимир СКЛЯР, Юрій РАНЮК, Анатолій КОНДРАТЕНКО, Володимир ЛИСЕНКО, Валерій ДЯЧЕНКО, Костянтин ЧЕРЕНСЬКИЙ, Євген ХОДУН, Володимир МАСЛЮЧЕНКО, Петро ЗАСЕНКО, Олександр СТУСЕНКО, Вадим ПЕПА…

ПОСТАТІ

РОЗВІДНИК, КОНТРРОЗВІДНИК, ПАТРІОТ

До 100-річчя від дня народження Миколи Арсенича

Микола Арсенич (псевдо Михайло, Березовський, Дем'ян, Максим, Григор; 27.09.1910–23.01.1947, с. Жуків Бережанського р-ну Тернопільської обл.) – член Центрального проводу ОУН, керівник СБ, генерал контррозвідки.

Про діяльність Миколи Арсенича як члена Центрального проводу ОУН, керівника СБ, генерала контррозвідки при УПА, який тісно співпрацював зі Степаном Бандерою і Романом Шухевичем, зараз з'явилося чимало публікацій. Менше відомо про його родовід і життя в юнацькі часи. На основі родинних спогадів, архівних матеріалів уперше хочемо дещо ширше висвітлити життя і діяльність мужнього борця за волю України.

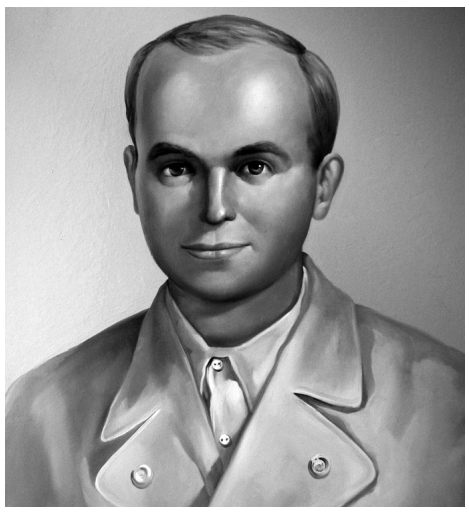
Микола Арсенич народився 27 вересня 1910 р. у Нижньому Березові тепер Косівського району у заможній селянській сім'ї. Батько Миколи Василь помер 1943 року, був сином убогого селянина-лісоруба Якова (1825–1894), який носив на лівому вусі срібний кульчик-ковток, тому згодом усіх нащадків з цієї родини, щоб відрізнити від інших Арсеничів, стали в селі називати Ковтки. Батько Миколи Василь одружився з донькою заможного селянина Анною Ґеник. Щоб заробити грошей, їхав у 1905 і 1913 роках до Америки. Працював у Форда в електричному відділі у Детройті. За зароблені гроші купив поле у сусідніх селах (Текуча й Акрешори). Мав п'ятьох синів. Один із них – Іван (1898 р. н.) – закінчив 4 класи Вижницької гімназії. Микола і Степан вчилися у Коломийській українській гімназії. Згодом Микола перевівся на навчання до Стрийської (за іншими даними – до Львівської) української гімназії. Матуру здав 1931 р. в українській державній чоловічій гімназії у м. Львові, директором якої був Денис Лукіянович.

Продовжував навчання на юридичному факультеті Львівського університету, який закінчив 1936 року й одночасно працював адміністратором, згодом – членом редакції газети «Нове село» (виходила у Львові у 1929–1939 роках). Після того, як у газеті почали працювати Микола Арсенич, Ярослав Старух – згодом провідник ОУН Закерзоння, Борис Левицький, Ярослав Матла, вона стала націоналістичною і мала тоді чи не найбільший наклад – 35 000 примірників.

У юнацькі роки М. Арсенич був активним членом «Пласту», УВО. У рік створення ОУН (1929) став її членом і займав високі пости в організації. Був активним членом Львівського Союзу українських студентських організацій, де діяв осередок ОУН, який очолював Роман Малащук (М. Арсенич був заступником). 1937 року за революційну діяльність заарештований польською поліцією і засуджений на три роки ув'язнення.

Перебуваючи у Львівській в'язниці «Бриґідки» (1937–1938), Арсенич стає провідником громади українських політичних в'язнів. Після звільнення разом із Романом Шухевичем, Миколою Лебедем працює над планом викрадення з в'язниці Степана Бандери, який так і не вдалося втілити в життя.

20 березня 1939 р. після закінчення збору Спілки українських студентських організацій польська поліція арештувала 80 учасників цих зборів, у тому числі, й Миколу Арсенича. До приходу більшовиків у 1939 р. Микола Арсенич винаймав помешкання по вул. Кордецького в одного українця-шевця за 10 злотих місячно. У спальні були чотири ліжка, на яких спали брати Арсеничі (Микола і Степан), Роман Малащук і Микола Атаманюк.

Портрет Миколи Арсенича (художник – Володимир Арсенич)

Після окупації Польщі СРСР і фашистською Німеччиною в 1939–1941 рр. Микола Арсенич бере активну участь у формуванні бойових груп ОУН, а ще рятує багатьох громадських та політичних діячів зі східних реґіонів України, яким загрожували більшовицькі репресії, переправляючи їх таємно через кордон на Захід. У1940 р. Микола Арсенич проходить курси старшинської школи ім. Полковника Євгена Коновальця у Кракові. На той час він є відповідальним співробітником СБ Краківського крайового проводу ОУН, а з лютого 1940 р. – керівником військової розвідки Проводу ОУН (б).

З 1940 р. Провід ОУН організовує службу безпеки (СБ) ОУН. Арсенич з березня 1941 р. стає референтом цієї служби, яку очолює аж до смерті 1947 року. М. Арсенич був розвідником за покликанням, тож життя цілковито присвячує борні з лютими ворогами свого народу.

Як керівник СБ ОУН він умів підбирати кадри, налагодити високу дисципліну і конспірацію. Він був учасником та організатором охорони в часи проведення Другого Великого збору ОУН (1941), Третього Надзвичайного збору ОУН (21–25 серпня 1943 року), конференцій ОУН (1941–1943), нарад її керівного складу (1944–1946). На керівному посту СБ (чи не найважчої служби ОУН та УПА) член Головної ради ОУН виявив велику волю і хист контррозвідника, викрив і знешкодив широку сітку як польської, так і більшовицької ворожої аґентури. У IV кварталі 1943 р. проводив вишкіл розвідників на Волині, а влітку 1944-го – у Чорному лісі. Тут він зустрічається з чільними провідниками, дає їм настанови про те, як позитивно налаштовувати до себе людей, щоб отримувати необхідну для розвідки інформацію, навчає виявляти ворожу аґентуру.

М. Арсенич був прихильником фізичних «чисток» «своїх зрадників» у лавах повстансько-підпільного руху, тож він закликав: «Учіться пізнавати душу людини, вміти вислухати думки інших. Не плекайте ненависть, бо ненависть позбавляє логічного способу думання, бути лікарями, яких завдання є лікувати свій народ перед моральною гниллю, перед духовним занепадом».

Один із провідників ОУН, командир УПА-Захід Олександр Луцький згадував: «Микола Арсенич низького зросту, гарної будови, худе продовгувате лице, з людьми ввічливий. Вміє позитивно налаштовувати до себе людей. При зустрічі з ним важко повірити, що він – керівник СБ».

У 1944 році в Рівному, Львові, Луцьку діяв більшовицький розвідник і терорист Микола Кузнєцов (згодом – Герой Радянського Союзу), який досконало володів німецькою мовою, мав документи німецького капітана Пауля Зіберта. Він збирав важливу інформацію, вивідував таємниці, вбивав німецьких генералів. Розвідка УПА поставила собі за мету зловити цього «Пауля Зіберта», оскільки на місці чергового вбивства він «губив» якийсь документ ОУН. За це ґестапо жорстоко катувало спійманих націоналістів, проводило каральні операції проти українського населення.

Згодом Миколі Арсеничу вдалося заманити Кузнєцова в пастку, і його спіймали. Допит вівся гуманно, без катувань. М. Арсенич довів «Паулю Зіберту», що знає про нього все, і тоді той у всьому зізнався. Сподіваючись врятувати собі життя, Микола Кузнєцов видав своїх аґентів серед упівців, назвав їхні псевдо й паролі. Однак, як ми всі знаємо, УПА тюрем не мала (не ті умови), а залишати живим такого ворога українців було небезпечно. Ворожа більшовицька преса роками твердила, що вбивство повстанцями Миколи Кузнєцова є їхнім співробітництвом із німцями. Але той факт, що СБ ОУН не передала його ґестапо, засвідчує протилежне. До речі, більшовицька розвідка ніяк не могла змиритися з тим, що «какой-то бандеровец» виграв поєдинок із професійним більшовицьким розвідником, тому вигадала для преси іншу версію загибелі терориста. Але хай це буде на її чорній совісті, як і багато чого іншого.

Неодноразово траплялося, що Микола Арсенич, переодягнувшись у радянську військову форму і користуючись російською мовою, вислизав з оточення. За всі свої надзусилля, успіхи у боротьбі з нашим споконвічним і найжорстокішим ворогом – московським окупантом – він отримує найвищу нагороду УГВР – Золотий Хрест Заслуги. Арсенич здобув репутацію одного з найкращих конспіраторів у всій ОУН та УПА. Саме йому належить заслуга створення служби безпеки, яка на рівних могла боротися з двома могутніми спецслужбами того часу – ґестапо та НКВС.

З кожним днем підпіллю ставало дедалі важче. Гинули патріоти України, соратники, надзвичайно сміливі люди. Арсенич розумів, що перемогти диявольський сталінський режим нелегко. Адже сталіністи розширювали свою мережу, щодня «батогом і пряником» збільшували кількість сексотів, застосовували підступні й жорстокі методи у боротьбі з нацією. Та, ставши на шлях боротьби, патріот ні миті не сумнівався в його правильності.

Уранці 23 січня 1947 року в лісі біля села Жуків Бережанського району Тернопільської області з'явилася група енкаведистів. То зрадник-яничар показав їм місце криївки. Вороги пропонували здатися, та їм відповідав автомат повстанців. Хтось палив документи. Сили були нерівні. Смертю хоробрих у цій криївці полягли четверо: Микола Арсенич, його дружина Ганна Гунько (псевдо Віра) – референт жіночої організації Львівського міського проводу ОУН, провідниця УЧХ Тернопільщини, зв'язкова Центрального проводу ОУН, Степан Мельник (Клим) і зв'язкова Центрального проводу Наталка. Чоловіки застрелилися, жінки прийняли отруту. На місці загибелі освячений пам'ятний хрест, останки загиблих поховані у братській могилі в Бережанах.

14 жовтня 1952 р., в день святої Покрови, з нагоди десятиріччя боротьби з гітлеризмом і московським більшовизмом головнокомандувач УПА Василь Кук (Леміш) видав наказ «про вшанування загиблих командирів УПА», яким присвоїв звання генералів. Ряду командирів національно-визвольного руху, в тому числі, Миколі Арсеничу було присвоєне звання генерала контррозвідки.

У Нижньому Березові, де народився М. Арсенич, 2 лютого 1997 року (на відзначення 50-річчя від дня загибелі) голова Проводу ОУН, голова Конґресу Українських Націоналістів Ярослава Стецько та народні депутати України Іван Білас і Роман Круцик на фасаді місцевої школи урочисто відкрили барельєф із зображенням героя. Під портретом – стисла біографічна довідка.

Треба сказати, що і чотири брати Миколи Арсенича, які були членами ОУН, мужньо боролися за волю України. Найстарший брат Антон (псевдо – Голуб) служив у СБ. Загинув 1 грудня 1950 року у нерівному бою. Іван (1989 р. н., псевдо – Шумний) був господарчим куреня УПА. У травні 1945 р. схоплений військами НКВС і засуджений на 10 років ув'язнення. Помер в Інті (Комі АРСР). Михайло (1907–1941) як член «Лугу» і «Просвіти» 5 грудня 1940 р. був заарештований і засуджений на 10 років. Загинув під час відправки на Сибір. Наймолодший брат Степан (1911–1971) працював журналістом у Львівській газеті «Новий час». В 1949 р. засуджений на 10 років каторжних робіт.

Сімнадцятеро осіб з родини Арсеничів-Ковтків потерпіли за ідею волі. Одні з них загинули, інші були репресовані чи вивезені в Сибір.

Іменем М. Арсенича-Березовського названа одна з вулиць Коломиї. Образ Миколи Арсенича, на відміну від радянсько-кагебістських перекручених інформацій, правдиво поданий на сторінках автобіографічного роману «Дорога» (1992) Марти Гай (Галини Голояд, 1922–2003), яка знала його особисто. Об'єктивна довідка про нього опублікована в Енциклопедії Сучасної України.

Петро АРСЕНИЧ,
заступник голови ОО ВУТ «Просвіта» ім. Т. Шевченка

ЗГОРЯЮЧИ, СВІТИВ ЛЮДЯМ

У складі Української Повстанської Армії перебувало багато талановитих вояків – художників, скульпторів, композиторів, співаків, про яких ми дізнаємося вже в роки незалежності України. Серед них був і уславлений український скульптор Михайло Черешньовський, твори якого нині прикрашають парки, площі й вулиці Нью-Йорка, Торонто, Клівленда, Лігайтону, церкви в Кергенсоні, Гантері, зберігаються в експозиціях музеїв, у приватних колекціях, фотографії з них вміщені в книгах і журналах.

Один із друзів скульптора – Ігор Костецький – згодом писав: «Ця людина з найчистішим серцем – вірила і вірить, що своїм різьбярством вона ушляхетнить душі людей. Для цього він поставив собі завдання творити речі кришталево чисті… Талант Черешньовського полягає в монументальному баченні»…

А шлях у велике мистецтво М. Черешньовського починався у ранньому дитинстві й пов'язаний з ужитково-декоративною дерев'яною народною творчістю, що розвивалася в ті часи на Лемківщині (у 1947 році лемків насильно виселили зі своєї прадідівської землі).

В селі Стежинці 5 березня 1911 року в селянській сім'ї Єви та Матвія Черешньовського народився первісток Михайлик. Коли хлопчику виповнилося п'ять років, помер його батько. Згорьована мати з чотирма маленькими дітьми бідкалася, працюючи на присадибі, щоб врятувати своїх дітей від голодної смерті.

Якось непомітно хлопець прилучився до різьблених іконостасів. З-під його ножа з'являлися вирізані іграшки. А потім він з кісток почав вирізати ґудзики для застібання сорочок, яких у ті часи було обмаль, навіть сам зробив собі скрипку й хотів, було, стати музикою. Мати не заохочувала сина до різьбярства, бо вважала його захоплення марнуванням часу, тому хлопець різьбив потай і ховав свої вироби на горищі.

Коли йому виповнилося п'ятнадцять років, намагаючись допомогти матері, Михайло зібрав свої твори й поніс їх продавати в місто Балигород. Несподівано для нього всі витвори розкупили, а хлопець одержав за них аж 49 золотих. Гроші він поспішив віддати матері, яка плакала від щастя.

Після цього юний різьбяр подався у Коломию до школи дерев'яного промислу, де на здібного учня звернув увагу й матеріально допоміг директор Коломийського музею «Гуцульщина» Володимир Кобринський. Тут допитливий учень почав ліпити вже з глини.

Але, намагаючись досягти ще більшої майстерності, М. Черешньовський 1932 року приїхав у Краків, де вступив на відділ скульптури в інститут класичного мистецтва.

«Характернішими для стилю М. Черешньовського більшість дослідників вважає його жіночі портрети, заокруглені суцільною плинною лінією»… (Шлях перемоги. – 2003. – 10–16 квітня).

На початку Другої світової війни М. Черешньовський переїжджає до Болехова, де організовує діяльність майстерні народної дерев'яної різьби, залучавши до цієї справи велику групу різьбярів.

У 1942 році гітлерівці вбили його брата Івана Черешньовського. Це й змусило Михайла змінити різець і долото на зброю. Та й у збройному опорі він вирізував дереворити під криптоніами Петро, інженер, відтиски з яких робилися на підпільних виданнях.

Після звільнення краю від гітлерівців «червоні визволителі» мобілізували М. Черешньовського до своєї армії, але чекісти запідозрили його у зв'язках з бандерівцями. Постійно допитували, а потім відправили у штрафну роту. Та вятував скульптора від неминучої смерті щасливий випадок. Він опинився в УПА. Якось у складі одного з підрозділів УПА М. Черешньовський брав участь у закордонному рейді по Словаччині й Чехії. Неподалік німецького кордону при форсуванні незнайомої ріки він ледь не втонув. Чудом урятувавшись, скульптор говорив: «Не вміючи плавати, я просив Пречисту допомогти мені». Тому в майбутньому він присвятив Матері Божій ряд скульптурних зображень: «Мати Божа-рятівниця», «Мати Божа, що стоїть», «Мати Божа, що сидить зі сплячим Дитятком і втеча до Єгипту», «Мати Божа з Дитям» та інші. В них він передавав ідею Божественності й материнства.

Під час закордонного рейду УПА М. Черешньовський захворів, доглядала його Людмила Білокрис, з якою він одружився в Німеччині. У 1951 році Черешньовські переїхали до США, де поселилися в Нью-Йорку. Цікаво, що перед від'їздом М. Чершньовського до Америки, його відвідав і попрощався з ним Провідник ОУН Степан Бандера.

В Америці чільне місце у творчості М. Черешньовського займала героїчна тематика – зображення провідників національно-визвольного руху українського народу: Симона Петлюри, Євгена Коновальця, Романа Шухевича, Степана Бандери, які були вбиті чекістськими аґентами (до речі, жодного з убивць в Україні не засудили).

На ім'я М. Черешньовського, колишнього вояка УПА й визначного українського скульптора, в Радянському Союзі було накладене табу. Компартійна влада відбирала в нас навіть національну пам'ять, намагалася, щоб ми не знали свого коріння. Великий скульптор прийшов до нас у незалежній Україні, бо вийшов із народу й приніс йому велике мистецтво, а тому вічно житиме в серцях українців разом із героями своїх творів.

Геннадій БУРНАШОВ,
українець російського походження

ЗУСТРІЧІ

РАДІЛИ ГОСТІ І ГОСПОДАРІ

Старий Лисець Тисменицького району славиться своїми спортивними й духовними традиціями.

А з приходом на посаду голови сільської ради Анатолія Лущака вони примножуються і міцніють. Він не формально, а з душею вболіває, щоб людям жилося краще й комфортніше. З його ініціативи проведене вуличне освітлення, відремонтований Будинок культури, де відбуваються зустрічі селян із самодіяльними і професійними творчими колективами. У селі постійно проходять спортивні змагання.

Нещодавно до мешканців села завітали творчі колективи Народного дому обласної «Просвіти». У прекрасному світлому залі Будинку культури зібралося зо дві сотні глядачів. Уважно слухали вони голову ОО ВУТ «Просвіта» ім. Т. Шевченка Степана Волковецького, який охарактеризував політичну ситуацію в державі, як цілковиту узурпацію влади проросійською політичною силою – Партією реґіонів. І це є найбільшою небезпекою для України. Залишився останній бастіон, який вони ще не здобули – місцеве самоврядування, і тому на виборах маємо зробити все, аби вони не пройшли до влади на місцях, наголосив промовець. Гість розповів про участь «Просвіти» в суспільно-громадському житті держави, про її проблеми та перспективи. Він окреслив найактуальніше завдання – реалізацію програми відродження осередків у кожному селі та колективі. Бо нині лише «Просвіта» з її творчим активом здатна змобілізувати людей, піднести і захистити духовність нації.

Кожен концертний номер артистів Народного дому «Просвіта» сприймався глядачами з захопленням, на «біс». З чудовим настроєм прощались і глядачі, й учасниці народного вокального жіночого ансамблю «Квіти ромену», яким керував Орест Турок.

Наш кор.

ДІЯ

ВІДНОВИЛИ ЩЕ ОДИН ОСЕРЕДОК

Колективи художньої самодіяльності ОО ВУТ «Просвіта» на запрошення голови сільської ради с. Бовшів Ганни Очкур зустрілися з просвітянами цього древнього галицького села. Прекрасний недавно відремонтований Народний дім заповнили жителі цього доглянутого поселення, й дітей було багато. У вестибюлі Народного дому – портрет Степана Бандери в рушниках, а в кабінеті голови сільської ради – портрет Тараса Шевченка. Це дуже виразно промовляє – краще, ніж тисячі слів.

Про завдання «Просвіти» на сучасному етапі розбудови України розповіли автор цих рядків і відповідальний секретар Галицького РМО «Просвіта» Семен Побуцький. Як і в більшості випадків, глядачі тепло сприймали виступи ансамблю «Квіти ромену» та сольні виступи Людмили Булієнко і Ніни Бакай. Присутні радо спілкувалися з головою осередку «Просвіти» с. Бовшів Лесею Крук. Адже «Просвіта» в селі має давні традиції. Вона заснована ще 1907 року й дуже багато зробила у боротьбі за збереження української мови та відновлення духовності селян у довоєнний період.

Як сказала в своєму виступі голова сільради Ганна Очкур, зараз найактуальніше завдання – відстояти і зміцнити інтереси українців у час передвиборчої кампанії до органів місцевого самоврядування й зупинити перевертнів та пристосуванців. А з Господньою опікою ми переможемо і на цей раз.

Михайло РУДКОВСЬКИЙ

ПРАВДА І КРИВДА

ООН: РОСІЯ ПРОТИ УКРАЇНЦІВ

Структура Організації Об'єднаних Націй (ООН) офіційно складається з більш ніж 190 країн, які є її членами, а також установ, створених у самій ООН, а саме: ЮНЕСКО, Міжнародного суду з прав людини і т. д. Крім того, ООН визнає роль неурядових громадських організацій у побудові демократії і дозволяє участь НГО в роботі ООН у спеціальному консультативному статусі. З 2003 року Світовому конґресу українців (СКУ) була надана можливість працювати в такій ролі.

Після кожного 4-річного періоду діяльності НГО, представлені при ООН, повинні зачитати звіт, який розглядає комітет, що складається з 19 осіб (зі складу держав-членів).

У травні 2007 року Світовий конґрес українців (СКУ) представив свій звіт за чотирирічний період (з 2003 по 2006 роки). На сьогоднішній день цей звіт не затверджений. Одна держава-член (Росія) виступає проти.

Російська ворожість до Світового конґресу українців проявилася під час першої оглядової сесії в січні 2008 року. Відтоді було проведено декілька оглядових сесій, в тому числі, остання – у червні 2010 року. У чотирьох випадках делеґація Росії втручалася в звіт СКУ з питаннями, які можуть бути охарактеризовані тільки як нахабно політичні, часто провокаційні, абсолютно зверхні та, можливо, навіть образливого характеру. Зокрема, йдеться про заперечення нею голодомору й нібито прославляння нацистських та воєнних злочинів.

Під час вищезазначеної 58-ї Генеральної асамблеї, Постійне представництво України при ООН поширило й зачитало у звіті ООН заяву з приводу голодомору. СКУ розповсюдив додатково свою заяву, в якій ідеться про 7–10 млн. українських смертей під час голодомору.

СКУ відповів росіянам аналізом на п'ятьох сторінках з примітками щодо цифр, спираючись на кілька джерел, тобто: книгу Роберта Конквеста «Жнива скорботи», заключну доповідь комісії з голодомору України Конґресу США, висновки Міжнародної комісії визначних юристів-міжнародників, скликаної Світовим конґресом українців, яка винесла своє остаточне рішення в 1990 році, та двох переписів населення, що проводилися в СССР за етнічною ознакою до і після голоду 1932–1933 років, які підтверджують вищезгадані цифри.

Що стосується інших пунктів з проханням роз'яснити, СКУ заявив, що він виступає проти прославлення нацистських і воєнних злочинців, як комуністичних, так і будь-яких інших; що ні в англійській, ні в українській версії свого веб-сайту не ідеалізує нацистських або воєнних злочинців; що СКУ вважає, що ці звинувачення проти нього є абсолютно необґрунтованими, тож просить негайного спростування; що СКУ визнає ідеалізм, звичайно ж, віддаючи йому перевагу над матеріалізмом, поважає націоналізм усіх націй, якщо це не крайній, такий, як шовінізм, тобто російський націоналізм, який історично межував із шовінізмом та імперіалізмом.

Що стосується Івана Дем'янюка, то СКУ вказав, що його звернення в Європейський Союз ґрунтується на безглуздій правовій арґументації німецького уряду в порушенні судового розгляду. Позиція СКУ була обґрунтована «inter alia» двома раніше ухваленими рішеннями Верховного Суду Ізраїлю, де обвинувачувальні висновки щодо справи, яка зараз розглядається в Німеччині, були розглянуті й відхилені ізраїльськими судами.

Чотирирічне зіставлення Світового конґресу українців з 2007 року, і, зокрема, остання відповідь СКУ на запитання Росії, буде розглядатися ревізійним Комітетом, що складається з Росії та 18 нейтральних держав-членів ООН у січні 2011 року. Напевно, при цьому також слід зазначити, що діяльність провідної української НГО в Росії, Федеральної національно-культурної автономії українців у Росії зараз призупинена саме через висвітлення голодомору. Російська ворожість щодо інших неурядових організацій є серйозною проблемою, і сьогодні розглядається кількома провідними міжнародними організаціями з прав людини. Те, що Організація Об'єднаних Націй може бути родючим ґрунтом для подібних зловживань з боку Росії, є причиною для занепокоєння.

Аскольд С. ЛОЗИНСЬКИЙ,
в минулому президент СКУ і його нинішній головний представник в ООН

ВІДКРИТТЯ ІМЕНІ

...На скрижалях нашої національної історичної спадщини й пам'яті закарбовано багато імен цілих родоводів, які з покоління в покоління гідно служили рідному народові на ниві суспільно-політичного, культурно-мистецького життя, господарського розвою і національно-визвольної боротьби. На Прикарпатті нині добре відомі родоводи Арсеничів, Бачинських, Заклинських, Огоновських, Плотнюків, Устияновичів, Шашкевичів... А серед них – і Шепаровичі з родинного дому отця Зенона і Єви (з Гіцкевичів) Шепаровичів, родинним осідком яких стало село Колодіївка, що за сім кілометрів від Станиславова.

ШЕПАРОВИЧІ

(Закінчення. Поч. в № 34)

Лев Шепарович у роки визвольних змагань був сотником-інженером (освіту здобув у м. Карлсруе, Німеччина). У начальній команді УГА – начальник зв'язку. До речі, він – учасник Листопадового зриву у Львові 1918 р. У квітні 1920 р. сприяв переходу технічного куреня УГА на бік Дієвої Армії УНР. У 1924–1929 рр. – голова Карпатського Лещетарського клубу. До 1939 року очолював представництво берлінської фірми «Сіменса» у Львові. Помер Лев Шепарович у Кракові (Польща) 1941 року (за іншими даними – 1940 року).

Іван Шепарович. Зразковий господар, дідич села Колодіївка, чільний господарсько-кооперативний діяч. З 1925 року і до вересня 1939 року в Повітовому союзі кооператив – був членом Надзірної ради і Контрольної комісії. Він же – голова філії товариства «Сільського господаря» у Станиславові. Під його орудою товариство проводило надзвичайно важливу роботу в справі репродукції посівного матеріалу збіжжевих культур у селі Колодіївка. Крім того, філія дбала про поширення кормових культур для годівлі худоби, що дало можливість досягти врожайності кормових культур до 760 метр. соткарів з гекрата. У 1941–1944 роках Іван Шепарович – представник «Сільського господаря» у Хліборобській палаті (Львів). Згодом – на еміґрації в Німеччині, а далі – у США, де очолював Товариство українських кооперативів. Помер у 1969 році у м. Нью-Йорк.

Роман Шепарович. Інженер за освітою. Учасник визвольних змагань. Кіннотник – старшина кінного полку УГА. 1920 року отаман Р. Шепарович на Одещині підняв повстання кіннотників проти більшовиків. У 30-ті роки минулого століття – діяч Товариства потасових солей у Калуші. Закатований більшовиками-партизанами у 1944 році.

Юрій Шепарович теж за освітою інженер. Теж учасник визвольних змагань. Старшина УСС і УГА. В боях із поляками був тяжко поранений – під час т. зв. Чортківської офензиви. Згодом – діяльний кооперативний діяч, директор Окружного союзу кооператив у Бучачі, Сокалі, Бережанах.

Омелян Шепарович теж був цікавою особистістю на ниві українського життя. Про нього збереглося мало відомостей. Письменник Михайло Островерха згадував, що у 20-х роках «...гарне, свідоме й діяльне було село Колодіївка. В читальні співпрацювала родина Шепаровичів, зокрема, Омелян, якого ми називали поприятельськи Мікрус. Якраз Омелян керував у читальні «Просвіти» аматорським кружком. Працював він і в Драматичній секції науково-го кружка культурно-освітнього товариства «Молода громада» у м. Станиславові на початку 20-х років.

Історичні джерела подають нам вісті ще про одного з Шепаровичів. Звідки він – невідомо. Знаємо, що у 20-х роках він був урядовцем у Станиславові. Це – **Євген Шепарович.** У довоєнний час (до Першої світової війни) він був членом Драматичного кружка при Станиславівському «Бояні». Саме цей кружок за участі Євгена Шепаровича (а не тернопільський театр!) уперше поставив, як прем'єру на українській сцені п'єсу Г. Запольської «Царевич» (переклад акторів цього ж кружка – Стефанії Коцкової та Олега Паньчака). У 1921 році Євген Шепарович увійшов до складу гуртка українських культурно-мистецьких діячів, які згодом заповзялися відроджувати Український народний театр імені Івана Тобілевича у Станиславові, де Є. Шепарович був адміністратором, членом адміністративно-фінансової комісії. У часи польської окупації краю він також створив у Станиславові жіночий хор, у якому співали дівчата, домашні робітниці. Хор влаштовував імпрези і здобув визнання серед міщан своєю мистецькою працею.

У родоводі Шепаровичів були також українські педагоги.

Гадаю, після цієї публікації краяни згадають більше з історії цього цікавого, самовідданого національній справі родоводу, доповнять нашу розмову спогадами й документальними свідченнями. Це потрібно для збагачення нашої історичної спадщини, для нашої духовної гармонії.

Володимир МОРОЗЮК,
член Національної спілки письменників України

ТВОРЧІ ЗМАГИ

ФЕСТИВАЛЯТЬ ТРОЇСТІ МУЗИКИ

У селищі Верховина, на Співочому полі, відбувається ІІІ Реґіональний фестиваль гуцульських троїстих музик ім. Моґура.

Серед гостей фестивалю – фольклорно-музичний гурт «Рушничок» Надвірнянського району, «Троїста музика» з Путильщини, ансамбль троїстих музик «Серпанок» Коломийського району, оркестр народних інструментів із с. Космач, що на Косівщині. Крім того, родзинкою став виступ 12-ти солістів-інструменталістів з різних реґіонів та 10-ти ансамблів троїстих музик Верховинського району, а також новостворених ансамблів трембітарів і сопілкарів.

Оцінює фестиваль заслужений працівник культури України Роман Кумлик. Також членами журі є Василь Олексюк – директор обласного навчально-методичного центру культури і туризму Прикарпаття та Дмитро Біланюк – заслужений працівник культури України.

Під час фестивалю діють творчі майстерні та виставки-продажі продукції майстрів декоративно-прикладного мистецтва. Найширше представлені вироби з дерева, кераміки, каменю. Крім того, гості фестивалю можуть придбати речі колоритної гуцульської вишивки, яка представлена не тільки умільцями Верховинщини, але й Косівщини, Путильщини, Рахівщини.

ТАЛАНТИ

ДОРОГОЮ ЮНОСТІ

Ірина Грицюк

Іринка Грицюк народилася на Тлумаччині. Ще в початковій школі почала вкладати свої думки і почуття у вірші, філософські роздуми. То були щирі переживання, переосмислення прочитаного й прожитого, але вже в них проростали паростки з добірних зерен, що змушували замислитись кожного, хто торкнувся оком і душею.

Можливо, журі конкурсів, куди Ірина подавала на суд свої вірші, й порадили видрукувати збірочку «Моя перша книжечка», а відтак – продовжити навчання в обласному ліцеї-інтернаті для обдарованих дітей із сільської місцевості, де дівчина утвердилась у творчості, зросла фізично й літературно, збагатилась образами, значно розширила палітру літературних надбань, коло однодумців, учителів і шанувальників.

Згодом виникло бажання видати нову збірочку «Дорога до юності», і завдяки старшим наставникам і прихильникам таланту юного дарування – вчителям української мови та літератури Івано-Франківського обласного ліцею-інтернату для обдарованих дітей із сільської місцевості Галині Яницькій, Марії Дворській, учителеві інформатики Любомиру Солом'яному, методистові райметодкабінету ВО Тлумацької райдержадміністрації, голові Тлумацького об'єднання «Просвіта» ім. Т. Шевченка Галині Дзьобі, дирекції ліцею, які повірили Іринці й повели її стежкою дитинства в дорогу юності і зрілості, книжка прийшла до читача.

Ірина тепер часто виступає перед учнями шкіл в обласній бібліотеці для юнацтва. А читацька аудиторія юнки – це і школярі, і студенти, і дорослі. Адже вірші Ірини – про чисті зворушливі переживання закоханості, розчарувань, мужності в прагненні вистояти, жити й любити. У них також турбота про світ, мову, Україну і завтрашній день, про вічне. І, як сказала Галина Дзьоба у передмові, «це не просто книжка… це квітник таланту, на якому розпускається і тягнеться до сонця яскраве буйноцвіття запашного українського слова». Прочитайте книжку, вдихніть аромати цих квіток, які будять розум і дають насолоду серцю.

А Іринці, яка розпочинає свій навчальний рік в університеті, бажаємо досягнення мрій, добрих і щирих друзів, доброзичливих критиків та видавців і, звичайно ж, багато щастя. А також пропонуємо увазі читачів її вірш.

Любов ЗОРІНА

УКРАЇНІ

Україно! Рідна моя нене!
Скільки літ живу з тобою я!
Скільки раз ти приходила
до мене
В сновидіннях
про криницю-журавля,

Про лан безкраїй, а чи ліс!
Про край Карпатський
чи Полісся!
І про ціну солоних твоїх сліз,
І суржик, що у мові так розрісся…

Дітей твоїх загинуло багато,
Чимало вмерло і в наш час.
Але нема на що нам нарікати,
Бо все було заради нас!

Заради нас фашистів ти здолала,
Заради нас Чорнобиль ти пройшла.
З дідами нашими в майбутнє
шлях проклала,
Заради нас ти сили у собі знайшла!

Україно! Квітко мого серця!
Край душі, квітучий і п'янкий!
Як барвінок синій влітку в'ється,
Так і в'ється голос твій м'який!

Славна ти і дочками, й синами
Й словом їх, що є сильніш,
ніж сталь,
Сіяла добробут ти між нами,
Та цього замало є, на жаль…

І в червоних кетягах калини,
І в лозі вербовій повсякчас
Бачимо тебе ми, Україно!
Дивишся з любов'ю й ти на нас!

А побачим лан пшениці
І над полем небо голубе,
І сільські старесенькі криниці –
Згадуєм, ріднесенька, тебе!

НА ЗАМІТКУ

УЧИСЬ, СТУДЕНТЕ!

У видавництві Прикарпатського національного університету вийшов навчальний посібник активного просвітянина – професора Володимира Сельського «Екологія і економіка природокерування».

У посібнику два розділи: «Екологія навколишнього природного середовища та природних ресурсів і науково-технічний прогрес», «Державне еколого-економічне реґулювання станом навколишнього природного середовища та природокористування». У них розглядаються близько двох сотень підтем. А до кожного блоку подаються запитання для самоконтролю.

Посібник написаний гарною літературною мовою, а тексти мають багато спеціальних і рідковживаних термінів, що сприяє збагаченню української професійної і частинно технічної мови.

Матеріал посібника цікавий для людей будь-якого фаху. Скажімо, ось як ємно й коротко сказано про пам'ятки природи: «Пам'ятки природи можуть бути комплексні, ботанічні, зоологічні, гідрологічні та геологічні. Оголошення пам'яток природи проводиться без вилучення земельних ділянок, водних та інших природних об'єктів у їхніх власників або користувачів», або «заказники бувають ландшафтні, лісові, ботанічні, загальнозоологічні, орнітологічні, ентомологічні, іхтіологічні, гідрологічні, загальногеологічні, палеонтологічні та карстово-спелеологічні».

Подібною цікавою інформацією, різними схемами, розрахунками, нормативами, коефіцієнтами наповнені 695 сторінок. Такий посібник дуже корисний не тільки для студентів, але й учителів біології в школах, профтехучилищах, коледжах чи інших фахівців, які люблять і цікавляться питаннями екології.

Богдан СУШЕВСЬКИЙ,
просвітянин

ШТРИХ

МОВА МАТЕРИНСЬКА

Стародавня приказка «Слово – не горобець…» мала б слугувати людству на шляху до злагоди й добра. На жаль, багатство мови кількістю слів-синонімів, без чіткого визначення їх практичного застосування, веде до протилежного: розбрату, занепаду моралі й розбещеності, деґрадації суспільства. Та за вікном – XXI століття, століття нових вимог, нових цінностей. Скарби історії українського народу дають нам правильний курс у майбутнє.

Працюючи у Службі маркетингу ДП ВО «Карпати», об'їздив усю Україну, перебував у постійному спілкуванні з людьми. І дійшов висновку, що суть протиріч саме у материнській мові, розмові матері з дітьми. Та проблема в тім, що виховані матерями діти в часи буремних змагань так і не змогли принести в наш вік мужність і силу своїх батьків, їхню славу. От і нівелюється материнська мова.

С. СИНГАЛЕВИЧ

ГУМОР

УСМІХНІТЬСЯ

* * *

– Яким чином вас ударили по голові? – запитує суддя потерпілого.

– Та не чином, а ломакою, – відповів той.

***

Слідчий допитує чоловіка, який украв черевики. Але той ніяк не хоче зізнаватися.

– Подумайте тільки, – каже слідчий, – вас засудять, потім соромно буде людям в очі глянути, для всієї сім'ї ганьба. І все – через якусь пару черевиків.

– Та ще й тісних, – зітхнув той.

* * *

– Уявляєш, Галина дала оголошення в газету: «Зріла жінка готова принести тепло і світло у твоє життя».

– Це ж треба! І багато одержала пропозицій?

– Лише одну. Від місцевої електростанції…

ТРУДИВСЯ ДЛЯ СПІЛЬНОТИ

Зі скорботою повідомляємо про відхід від нас на 70-му році життя просвітянина, члена ОУН **ІВАНА АМБРОЗЯКА.** Свідомий українець, практикуючий християнин брав участь у багатьох акціях з відновлення «Просвіти» та УГКЦ, становлення і розбудови Української Незалежної Держави. Учасник світського хору «Золота заграва», церковного хору «Благовіст», брав участь у багатьох просвітянських і церковних заходах у нашому краї.

Нехай земля йому буде пухом, а ім'я його залишиться назавжди в наших серцях і пам'яті.

Правління ОО ВУТ «Просвіта» ім. Т. Шевченка,
учасники хорових колективів «Благовіст» і «Золота заграва»

ДУХОВНЕ

«ПОЛУМ'Я ЛЮБОВІ»: ВІД СЕРЦЯ ДО СЕРЦЯ

Найпрекраснішим з усього, що робимо в житті, безперечно, є молитва, яка допомагає здійснювати всі добрі наміри. Незбагненна її сила зростає, коли до молитви приступає Міжнародна християнська спільнота, як ось «Полум'я любові», створена при храмі Найсвятішого Серця Ісусового в місті Жовква з благословення ієромонаха о. Василя ЧСВВ. Україна, Італія, Іспанія, Білорусь, Польща, Канада, Казахстан – ось географія молитовної спільноти «Полум'я любові», яке ширіться від серця до серця, від краю до краю.

Нещодавно саме в цьому старовинному місті на Львівщині відбувся І З'їзд спільноти, яка молиться в намірах вкрай необхідних у сучасному зматеріалізованому світі: за Церкву, священиків, монахів, за здійснення Божої волі в житті всіх людей, Боже милосердя для всього світу, за душі в чистилищі, за вмираючих, за звільнення від світових оман, проти абортів, алкоголізму, наркоманії, магії, самогубства, азартних ігор, за наші з вами родини, за Україну, за добрі наміри кожного учасника «Полум'я любові».

Приєднатися до доброго й так необхідного почину о. Йосафат та панство Андріїшиних, замешканих у Жовкві, запросили з Коломиї народний хор «Просвіта» церкви Св. Йосафата. Неможливо передати словами трепетне хвилювання, з яким хористи під орудою реґента Романа Хімея у співучасті з о. Йосафатом та о. Василем Перцовичем із Коломиї відспівали Божественну Літургію М. Гайворонського.

Небуденна урочистість і в той же час смиренність, намолена аура огортають кожного, хто переступає поріг старовинного, початку XVII ст., храму Найсвятішого Серця Ісусового. Притягує погляд настінний церковний розпис, тематичні картини якого є ориґінальними й безцінними. Серед них – окремі епізоди мученицької смерті св. Йосафата, День злуки на Софіївській площі 1919 року, зображення єпископів (серед яких – А. Шептицький, Й. Сліпий), уряд ЗУНР, УНР на чолі з М. Грушевським, С. Петлюрою, вагомі постаті української історії (Т. Шевченко, І. Мазепа, Б. Хмельницький, П. Дорошенко, П. Сагайдачний), зображення Ісуса з відкритим серцем, а також події Берестейської унії 1596 р., в яких фігурують не лише подвижники історії, а й вороги з'єднання Церков. У центральній частині храму впізнаємо виразно зображені постаті святих – Івана Предтечі, Івана Богослова, Василія Великого, Івана Золотоустого, Теодозія Печерського, Нестора Літописця, Йова Почаївського, Антонія Печерського, у медальйонах – князі Володимир та Ольга, а також композиції «Благовіщення» та «Успіння Пресвятої Богородиці». У 1784 р. василіяни Жовкви зусиллями пароха з Відня дістали зі скасованого віденського монастиря мощі свщмч. Партенія, яким і до сьогодні поклоняються в цьому храмі.

Майже тисяча людей (саме стільки учасників з'їзду зареєструвалося) з Івано-Франківщини, Закарпаття, Тернопільщини, Львівщини упродовж дня засилали в небеса молитви до Сотворителя світу, об'єдналися в пісні прослави, вдячності й любові. У задушевному виконанні хору звучали немеркнучі духовні твори українських класиків: О. Нижанківського, Д. Бортнянського, М. Федоріва, М. Лисенка, а також о. В. Стеха…

По завершенні богослужіння о. Йосафат, для якого ревне служіння Богові – понад усе, склав щиру вдячність колективу коломийського хору за проникливий побожний спів, який багатьох парафіян зворушив до сліз, за активну популяризацію і примноження української духовної спадщини, що є міцним підґрунтям для існування нації. Наприкінці запросив гостей до трапезної монастиря на обід.

Для учасників спільноти «Полум'я любові» церква організувала цікаву екскурсію старовинною Жовквою, де, як відомо, народився Богдан Хмельницький. 1895 р. у Жовківському монастирі Різдва Христового започатковані друкарня й видавництво. Тоді ж за почином львівського ігумена Андрея Шептицького з'явився перший номер «Місіонаря», який став наріжним каменем для розбудови василіянського монастиря.

Цілковиту руйнацію святій обителі принесли 1939 року «визволителі». Під час польсько-німецьких боїв за Львів німецькі бомби розбили церковний фасад з цінною мозаїкою, пошкодили стінопис. Першим завданням для окупантів було замалювати картини, де зображені творці Берестейської унії, народні діячі українського відродження, та засудити монахів на довічну каторгу й заслання. Гірка доля спіткала церкву, монастир і друкарню в 50 воєнних років. Після арешту отців-василіян у храмі й монастирі розмістилися війська НКВС, згодом будівлі віддали російській Церкві. Відтак монастир займали медучилище, санстанція, стоматполіклініка, російська школа… Аж 1990 р., після нелегких зусиль, греко-католикам вдалося повернути свою церкву. Тоді ж першу Архієрейську Службу Божу очолив владика Івано-Франківської єпархії Софрон Дмитерко. Чотири десятиліття (до 1991 р.) місто носило назву Нестеров.

Як розповів краєзнавець Степан Андріїшин, унікальний розпис церкви майстерно виконав талановитий художник Юліан Буцманюк (1885–1967), уродженець Радехівщини, похований в Едмонтоні (Західна Канада).

Минуле Жовкви, яке нерозривно пов'язане з багатьма видатними особистостями, зокрема, гетьманами І. Мазепою, Б. Хмельницьким, Петром І, найбагатшим магнатом Європи, коронним гетьманом Яном III Собеським, історичними подіями, значними досягненнями в культурі, сприяє перетворенню старовинного міста в міжнародний центр культури, туризму і відпочинку.

Повертаючи до міста над Прутом, хористи відвідали ще одну святиню України – Крехівський монастир отців-василіян Святого Миколая – історичну пам'ятку чотирьохсотлітньої давності, яка перебуває під охороною держави, але яка є насамперед твердинею духу й віри, великим паломницьким центром, місцем виховання молодих ченців, місцем прослави Бога, духовною лічницею. Окрім старовинної ікони святого Миколая Чудотворця, тут розміщена чудотворна ікона Пресвятої Богородиці Верхратської, яка прославилася багатьма випадками зцілення безпомічних і безнадійних.

Оскільки надворі стояла нестерпна спека, то з великою спрагою всі припали до святого джерела, посвяченого на честь Матері Божої Людрдської, розташованого неподалік монастиря в лісі на Побійній горі. Дехто наважився ввійти в купіль джерела Св. Анни.

Хористи відспівали в храмі Преображення Господнього перед чудотворною іконою Богородиці один із найкращих духовних творів класики – подячно-благальну молитву Д. Бортнянського «Богородице, до Тебе нині прибігаєм». Силу впливу чудотворного образу, його намоленість відчули відразу: хоральний спів заторкнув найпотаємніші струни душі й викликав щиру сльозу… Заради цього варто побувати в Крехові й помолитися біля старовинної ікони.

Незабутню поїздку здійснили власним коштом та за сприяння о. Володимира Касіяна, пароха церкви Св. Йосафата, за що хористи щиро вдячні йому. Нехай Господь додає Вам, отче, сили, а Матінка Божа – натхнення в житті на довгії і благії літа!

Мирослава ГРУШЕВСЬКА